

Mail Eric Arends aan Jeroen van der Veer

Datum: woensdag 28 september 2022

Geachte heer Van der Veer,

Zoals zojuist telefonisch afgesproken, stuur ik u hierbij per mail ons verzoek om een interview voor Argos, over het onderzoek van uw commissie naar het mortierongeluk in Mali.

Wij wijden zaterdag 8 oktober een uitzending aan dit onderzoek. We kijken daarbij specifiek naar de manier waarop de onderzoeksopdracht van de commissie tot stand kwam en hoe/waarom hiervan deels werd afgeweken. Aanleiding vormen interne ambtelijke documenten van het ministerie van Defensie alsook verslagen van bijeenkomsten van uw onderzoekscommissie die in ons bezit zijn.

Ik zou graag van u willen weten **hoe het besluit precies tot stand kwam om de opdracht, zoals minister Hennis die had opgeschreven in het instellingsbesluit, niet uit te voeren**, of in elk geval anders uit te voeren dan de minister bedoelde (met name het deel waarin staat dat de commissie 'een oordeel' moet geven 'in hoeverre er op enigerlei moment sprake is geweest van nalatig en/of verwijtbaar handelen'; tegenover de Tweede Kamer verklaarde Hennis dat zij wilde weten: 'Zat er druk bij, oneigenlijke druk? Die verwijtbaarheid en nalatigheid is hierbij van groot belang.')

In *Buitenhof* zei u dat u als commissievoorzitter over dat besluit 'nader overleg' had gepleegd 'met hoge ambtenaren en de secretaris-generaal' van het ministerie van Defensie. Onduidelijk bleef wie daarbij het voortouw nam: u als commissievoorzitter of de hoge ambtenaren en/of de SG met wie u daarover overleg had?

Wij achten de vraag van maatschappelijk belang, omdat zes jaar na het mortierongeluk waarbij twee Nederlandse militairen om het leven kwamen, nog steeds onduidelijk is of hierbij sprake is geweest van nalatig of verwijtbaar handelen door Defensie-medewerkers.

Uit interne mails van Defensie blijkt dat de hoge ambtenaren en de secretaris-generaal waarover u in *Buitenhof* sprak, al vanaf het begin niets zagen in een onderzoek naar nalatigheid en/of verwijtbaarheid. Al voordat uw commissie werd benoemd en voordat u als voorzitter in beeld was, gaf met name de afgevaardigde van de Directie Juridische Zaken aan dit geen goed idee te vinden.

Daarom heb ik onder meer de volgende vragen aan u:

1. Hebben deze topambtenaren uw commissie destijds op een of andere manier laten weten dat zij geen voorstander waren van het onderzoek zoals Hennis wenste? Zo ja, hoe?
2. Waarom heeft u ervoor gekozen om die opdracht anders in te vullen dan de minister destijds bedoelde?
3. U zei in *Buitenhof* dat uw commissie 'gewoon ongeschikt' was om nalatigheid en/of verwijtbaarheid op individueel niveau te onderzoeken. Waarom achtte u de commissie ongeschikt?
4. Indien u de commissie ongeschikt achtte voor die opdracht, waarom heeft u de opdracht dan toch aangenomen en niet teruggegeven?

5. Waarom heeft u niet de hulp ingeroepen van een adviseur die u zou kunnen bijstaan bij onderzoek naar nalatigheid en/of verwijtbaarheid?
1. Van wie hoorde u dat het punt van nalatigheid en verwijtbaarheid 'gevoelig ligt' in de Defensie-organisatie, zoals u of een van uw commissieleden opmerkt in de vergadering van 16 oktober 2017?
2. Hoe reageerde de toenmalige secretaris-generaal toen u in het telefoongesprek dat u op 9 november 2017 met hem had, liet weten dat u nalatigheid en/of verwijtbaarheid alleen op systeemniveau en niet op persoonsniveau zou gaan onderzoeken?
3. Heeft de SG op een of andere manier nog te kennen gegeven: dit is niet in overeenstemming met de opdracht van de minister? Of: dit zullen we eerst aan de Kamer moeten melden?
1. Hoe kijkt u terug op dat onderzoek en de manier waarop er is omgegaan met de nadrukkelijke opdracht van de minister? Zou u het de volgende keer opnieuw zo doen?
2. Wat zou u ervan vinden als Defensie besluit om alsnog dit onderzoek te laten uitvoeren?
3. Acht u het voor de nabestaanden van de twee omgekomen militairen van belang dat er alsnog wordt onderzocht of er bij (of in de aanloop naar) het mortierongeluk sprake is geweest van nalatig en/of verwijtbaar handelen door Defensie-medewerkers?

Tot zover even.

Ik hoop dat u bereid bent deze vragen te beantwoorden in een interview voor Argos. Dit kan eventueel ook telefonisch, indien dat uw voorkeur heeft.

In afwachting van uw reactie,
met vriendelijke groeten,

Eric Arends

Antwoord Jeroen van der Veer

Datum: vrijdag 30 september 2022

Geachte Eric ,

Dank voor je vragen. Ik besef dat onderzoeksjournalistiek belangrijk is. Gaarne help ik mee, echter ik besef ook dat geheugens na 5 jaar niet altijd 'kloppen'.

Met deze waarschuwing vooraf zijn mijn antwoorden als volgt :

1. Ambtenaren hebben niet laten weten dat zij de opdracht van de minister anders wilden uitvoeren. Daarbij teken ik aan dat ik het een nogal veronderstellende vraag vind van Uw kant. Immers U gaat er vanuit dat de opdracht anders is uitgevoerd. Wat ik mij herinner van de begin dagen :

- Er was grote tijdsdruk om een commissie op te zetten die op relatief korte termijn met een resultaat zou kunnen komen. (de commissie leverde in 3 maanden haar eindrapport)
  - De bedoeling was breder dan het specifieke en zeer tragische Mali ongeval .
2. In het instellingsbesluit stond ook het woord verwijtbaar . Hierbij stond geen nadere duiding . Mijn zorg was dat de minister of anderen van de commissie zouden verwachten dat wij met verwijtbare personen zouden komen . Mede gezien de andere elementen van de opdracht (veiligheids cultuur en mentaliteit) en de samenstelling van de commissie kon de commissie maximaal iets zeggen op het 'defensie-systeem' niveau (wat de commissie ook deed). Als de bedoeling was om verwijtbare personen aan te wijzen dan had er in mijn ogen een ander instellings besluit moeten zijn en een heel andere commissie, of geen commissie maar recherche etc.
  3. Om eventuele verkeerde verwachtingen te voorkomen heb ik dit begin dagen met de SG besproken . (dit beantwoord ook Uw Buitenhof vraag). Het woord verwijtbaar ligt altijd gevoelig , dus het was logisch dat we dit bespraken in de commissie en checkten of we dezelfde interpretatie hadden.
  4. Wat ik mij herinner is dat de SG de interpretatie van mij / de commissie begreep en daar mee instemde.
  5. Ik vond en vind het nog steeds een goed besluit van de minister om breder te kijken dan alleen het tragische Mali ongeval. Dit opende de weg naar concrete en brede aanbevelingen die voorzover ik weet zeer grotendeels zijn ingevoerd.
  6. Bij de behandeling van het eind rapport (titel: het moet en kan veiliger) bij de vaste tweede kamer commissie is in mijn herinnering geen enkele opmerking of verwijzing gemaakt dat de minister iets anders had gevraagd of dat de kamer iets ander had bedoeld.
  7. Uw vragen van nieuw of ander onderzoek en tav nabestaanden kan ik niet beantwoorden want ik weet niet wat er al aan onderzoek is gedaan , laat staan dat ik op de hoogte ben van de contacten tussen de nabestaanden en defensie. Ik denk ook dat dit niet verder aan de commissie van destijds is.

Ik heb defensie laten weten dat U (Argos) contact met mij hebt gezocht. Uiteraard zijn bovenstaande mijn antwoorden die ik niet heb afgestemd met defensie.

Jeroen van der Veer